

Wm

การประชุมวิจัยทางการพยาบาลแห่งชาติครั้งที่ 4

เรื่อง

“การวิจัยทางการพยาบาล : ความท้าทายฝ่าวิกฤตสู่สังคมสุขภาวะ”

Nursing Research: Through Crisis to Wellness Society

โดย

สภาการพยาบาล

วันที่ 2-4 พฤศจิกายน 2552

โรงแรมแอมบาสเดอร์ สุขุมวิท 11 กรุงเทพฯ

ผู้สนับสนุน

สมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทย

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ

สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข

วันที่ 3 พฤศจิกายน 2552

นวัตกรรมฯ

12.30 - 16.30 น.

ผลการสร้างเสริมสัมฤทธิผลสุขภาวะโดยศิลปะการวาดภาพสีน้ำ ต่อสุขภาวะแนวพุทธของบุคลากรทางสุขภาพ

ชนากานต์ บุญนุช วิเทศชัย พิษัยศักดิ์ วิรุณ บุญนุช ปรีดาภรณ์ สีปากดี วรรณดี ผลานุภาพ

มนตบงกช กนกนันท์พงษ์ ภาคย์ บุญนุช

งานวิจัยและวิชาการ ฝ่ายการพยาบาล โรงพยาบาลศิริราช คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล

bchanakan@yahoo.com

ที่มาและวัตถุประสงค์ การมีสุขภาวะจากการได้มีส่วนร่วมหรือได้สัมผัสกับศิลปะเป็นที่ยอมรับกันอย่างกว้างขวาง ดังปรากฏตามเอกสารวิชาการต่างๆ และมีหลักฐานเชิงประจักษ์มากมายว่า ศิลปะสามารถช่วยลดความเครียดได้ ศิลปะการวาดภาพสีน้ำจึงเป็นหนึ่งในหลากหลายกิจกรรมที่ถูกนำมาใช้ ตามความต้องการของบุคลากร คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล อย่างสอดคล้องกับนโยบายด้านการสร้างเสริมสุขภาพขององค์กร ผู้สัมฤทธิผลต่อไป จุดประสงค์การวิจัยจึงเพื่อระดับสุขภาวะแนวพุทธ ได้แก่ 1.) สุขภาวะจิตภายใน และ ระดับ ความสุขขั้นต่อนิรามิส (ความสุขทางดั่งามสร้างสรรค์ที่เป็นกุศล) และ 2.) เพื่อสำรวจองค์ประกอบด้านสุขภาวะ ของบุคลากร ทางสุขภาพ ฯ ที่ผ่านประสบการณ์ การเรียนรู้จากการปฏิบัติจริงในศิลปะการวาดภาพสีน้ำ

วิธีการวิจัย การวิจัยเชิงทดลองเบื้องต้นนี้ (Pre-experimental study design :one-shot case study) ประชากรที่ศึกษา คือสมาชิกของชมรมสรรค์ศิลป์ศิริราช และโครงการศิลปะบำบัด ฝ่ายการพยาบาล ศิริราช นับตั้งแต่เริ่มตั้งชมรม/โครงการฯ จนถึงเดือนพฤษภาคม 2551 รวมสมาชิกจำนวนทั้งหมด 110 คน ได้ข้อมูล กลับ 64 คน (คิดเป็น 58.18 %) เครื่องมือ คือแบบสอบถามซึ่งผ่านคุณภาพด้านความตรง (Content validity index =0.85) ด้านความเที่ยง(ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของคอรันบาร์คของด้านสุขภาวะจิตภายในมี 4 ข้อ = 0.85 และ ด้านความสุขขั้นต่อนิรามิส มี 7 ข้อ = 0.84 รวมทั้งฉบับ = 0.88) วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพรรณนา

ข้อค้นพบที่สำคัญ พบว่า ผลของการฝึกปฏิบัติโดยใช้ศิลปะฯ น่าจะ ทำให้บุคลากรมีสุขภาวะแนวพุทธ โดยมีสุขภาวะจิตภายในอยู่ระดับมีความสุขมากที่สุด ($\bar{X} \pm S.D. = 9.5 \pm 1.7$, min.- max. = 7-12) และมีความสุขขั้นต่อนิรามิส (ความสุขทางดั่งามสร้างสรรค์ที่เป็นกุศล) อยู่ระดับมีความสุขมาก ($\bar{X} \pm S.D. = 14.5 \pm 3.3$, min.-max. = 8-21) โดยแต่ละองค์ประกอบของสุขภาวะจิตภายใน ส่วนใหญ่ อยู่ระดับมี ความ สุขมาก (ได้แก่ ความปรารถนา/เบิกบาน, ความปีติ/ปลื้มใจ / อิ่มใจ , ปัสสัทธิ /ความผ่อนคลาย และ สมาธิ/จิตใจตั้งมั่นจดจ่อ คิดเป็นร้อยละ 62.5, 65.6, 50 และ 57.8 ตามลำดับ) แต่ละองค์ประกอบของความสุขขั้นต่อนิรามิส ส่วนใหญ่ตกอยู่ ระดับมีความสุขมากเช่นกัน ผลการประเมินนี้สอดคล้องกับการที่บุคลากรส่วนใหญ่(ร้อยละ 65.6)ได้ประเมินตนเองในภาพรวมสรุปว่า มีความสุขจากการได้ฝึกปฏิบัติศิลปะฯ ในระดับมาก

ข้อสรุปและข้อเสนอแนะ ผลการสร้างเสริมสัมฤทธิผลสุขภาวะต่อสุขภาวะแนวพุทธจากการฝึกปฏิบัติโดยใช้ศิลปะฯ น่าจะส่งผลต่อสุขภาวะแนวพุทธของบุคลากรทางสุขภาพ (พยาบาล แพทย์ ทันตแพทย์ เภสัชกร ฯลฯ) ในระดับมีความสุขมาก การวิจัยครั้งต่อไปควรประเมินสุขภาวะก่อนการปฏิบัติจริง เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความเปลี่ยนแปลง เพราะว่าบุคลากรทางสุขภาพมีลักษณะงานในทางดั่งามสร้างสรรค์ ที่เป็นกุศล เพื่อให้สัมฤทธิผลต่อสุขภาวะในเบื้องต้นอยู่แล้ว.